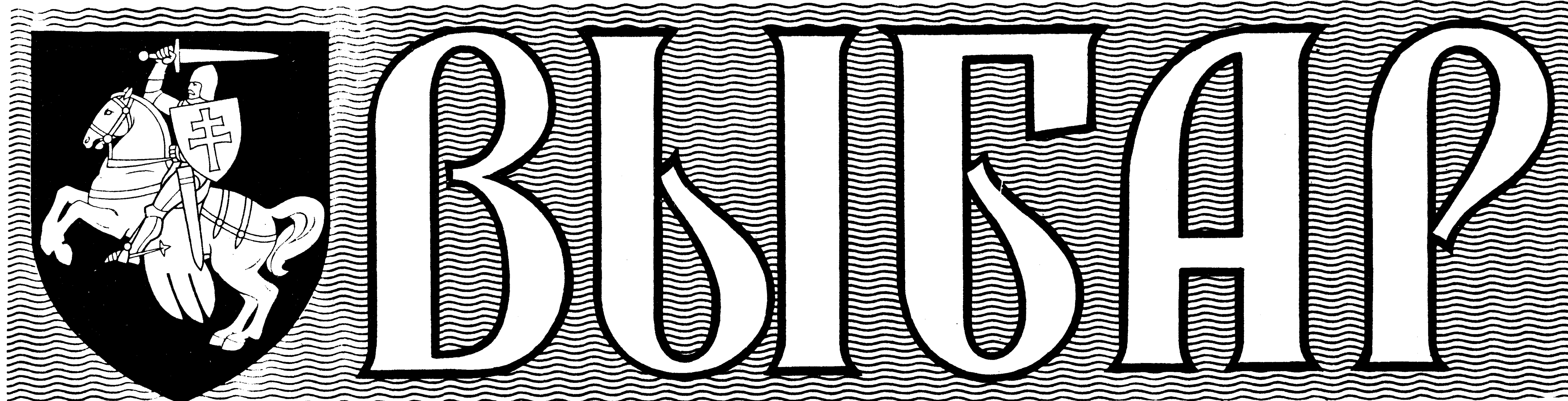

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА- ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 4 (32)✦Люты 1993 г. Цана 3 руб.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

«Справа Драздова» завяршаецца?

◆

Як банк пайшоў па-банку

◆

Астролаг раіць земляробам

◆

Тэле ці тэатр? Выбірайце з намі

НАДЫШОЎ ЧАС

Як ужо, мусіць, заўважылі нашыя пастаянныя чытачы, «Выбар» штонумара ймкнуўся да як мага большай колькасці матэрыялаў на роднай, беларускай, мове жыхароў нашага паўночна-беларускага краю.

Такім чынам, мы ўносілі сваю сціплую лепту ў справу нацыянальнага Адраджэння і, як журналісты, набіраліся вопыту працы на роднай мове, на ніве беларушчыны.

І надышоў час стаць, нарэшце, цалкам беларускамоўным выданнем, каб больш глыбока і разнастайна адлюстроўваць працэсы беларускага Адраджэння, каб спрыяць станаўленню незалежнай дзяржавы.

Жыве Беларусь!

Рэдакцыя.

У падтрымку Шушкевіча

Як стала вядома рэдакцыі, 23 навучэнцы Новалукомльскага ПТВ-83 накіравалі ліст спікеру беларускага парламента С. Шушкевічу, у якім між іншым гаворыцца: «Мы з тых беларусаў, хто лічыць роднай беларускую мову. Мы не можам маўчаць, калі родная мова ў небяспецы, калі вас вінавацяць за слова ў абарону беларускай мовы! Мы не вінаватыя, што сталі рускамоўнымі беларусамі, але не даруем сабе, калі раўнадушна прамаўчым у той час, калі на нашых вачах гвалтуецца мова нашых продкаў. Максім Танк у суровыя гады вайны верыў, што роднае слова расквеціць усмешкай вусны дзіцяці, а сёння Пімен Панчанка з горыччу піша, што беларускія дзеці ў школу з іншай моваю бягуць. Мы, пакаленне моладзі 90-х гадоў XX стагоддзя, галасуем за нашу вобразную, вольную, пявучую беларускую мову!»

М. МАРУДАЎ.

У мясцовых філіях

ХОЧАШ У НАРОДНЫЯ ДЭПУТАТЫ!

Нядаўні сход гарадской філіі БСДГ абмеркаваў асноўныя задачы працы віцебскіх сацыял-дэмакратаў у перыяд перадвыбарнай барацьбы.

Прысутныя, акрэслілі канкрэтныя накірункі дзейнасці грамадоўцаў, важнейшы з якіх —пошук ды падрыхтоўка кандыдатаў у народныя дэпутаты рэспублікі сярод сяброў і прыхільнікаў партыі. Актыўная прапаганда сацыял-дэмакратычных ідэй у грамадстве—шчэ адно з галоўных заданняў палітыкі мясцовай філіі. Аднак яно патрабуе пэўнай «кваліфікацыі», і таму віцебская грамадоўцы вырашылі больш глыбока вывучаць тэорыю сацыял-дэмакратыі, каб «прафесійна» даносіць яе да выбаршчыкаў.

Такім чынам, можна чакаць узмацнення распачатага мясцовымі «меншавікамі» інфармацыйна-прапагандысцкага наступу на тутэйшых праз сродкі масавай інфармацыі.

М. КАЛІНОЎСКІ.

✦

17 сакавіка 1990 г. па ініцыятыве Польска-чэшскаславацкай Салідарнасці ў гарах, на мяжы Чэха-Славаччыны і Польшчы, адбылася сустрэча прэзідэнта ЧСФР В. Гавела і кіраўніка польскага прафсаюза «Салідарнасць» Л. Валэнсы.

Пра Польска-чэшска-славацкую Салідарнасць чытайце на 3-й стар.

✦

РАЗАМ ДАДУЦЬ РАДЫ

У Гомелі адбылася канферэнцыя прадстаўнікоў аб'яднанняў і грамадзянаў дзевяці гарадоў Гомельшчыны. У ёй прыняло ўдзел 21 грамадскае аб'яднанне, у тым ліку і філіі шэрагу рэспубліканскіх арганізацыяў, а таксама дэпутаты мяйсцовых Саветаў вобласці.

Канферэнцыя прыняла рашэнне ўтварыць Гомельскую Кансультатыўную Раду «Грамадзянскае дзеянне», у якую ўвайшлі прадстаўнікі большасці арганізацыйудзельніц імпрэзы, у тым ліку БНФ «Адраджэньне», Грамады, аб'яднаных дэмакратаў, хадэкаў (БХДЗ), НДПБ, Беларускай сялянскай партыі, Руху за дэмакратычныя рэформы, Партыі народнай згоды.

Сябры Кансультатыўнай Рады вырашылі дамагацца найперш станаўлення беларускае дзяржаўнасці, рэфармавання мяйсцовае ўлады, адраджэння інстытута прыватнай уласнасці на зямлю, ліквідацыі любой манаполіі на сродкі вытворчасці й інфармацыі.

М. ВАЛАЧОБНІК.

З неафіцыйных крыніц

Ці ў рабочы час!

15 лютага ў будынку аблсельгастэхнікі адбылася нарада прыхільнікаў камуністычных ідэй, дзе прысутнічалі і сябры колішняга абкама партыі. Разглядалі пытанні адраджэння КПБ і яе супрацоўніцтва з ПКБ.

Амаль сакрэтна

Прайшла сустрэча былых сакратароў райкамаў кампартыі, што прыехалі з большасці раёнаў Віцебшчыны. Тэма спаткання пакуль невядомая.

Эх, дзе яно, «золата партыі»!..

На нядаўнім паседжанні бюро Віцебскага абкама КПБ, дзе прысутнічала амаль 2/3 сяброў ягонага ранейшага складу, вырашана пытанне аб партыйных складках. Плаціць стойкім змагарам за «светлую будучыню» прыйдзецца нават і за паўтарагадовы перыяд прыпынення дзейнасці кампартыі. Праўда, «хто колькі зможа».

Узнёслую атмасферу паседжання сапсавалі колькі членаў бюро, якія адмовіліся працаваць у гэтым органе.

Марце на здароўе!

Адзін з дэпутатаў аблсавета страсна жадае бачыць сябе ў крэсле старшыні аблвыканкама. Ажыццяўленне сваёй мары ён пачаў з аналізу працаздольнасці У. Кулакова ў мінулым годзе.

НАЦДЭМ І БЕЗ НДПБ— НАЦДЭМ

Улічваючы пэўную праграмную неаформленасць Нацыянальна-дэмакратычнай партыі Беларусі і адсутнасць у яе шэрагах аўтарытэтаў, магілёўскія нацыяналдэмакраты прынялі рашэнне аб спыненні дзейнасці мясцовай суполкі. Аднак гэтае зусім не азначае, што колішнія сябры партыі прыпыняць сваю працу дзеля мэтаў нацыянальнага Адраджэння.

Ю.С.

Тэлеанонс

Глядзіце **24 лютага ў 20.00** па Беларускаму тэлебачанню «Палітычны калейдаскоп. Сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вачамі сацыял-дэмакратаў».

У перадачы прымае ўдзел **старшыня Цэнтральнай Рады БСДГ А. ТРУСАЎ.**

НАВІНЫ

У Гародні зарэгістравана дзесятая па ліку канфесія—грэкакаталіцкая (уніяцкая) абшчына.

***

Гэты год асаблівы для Талачына: 560 гадоў мінае з моманту першага пісьмовага ўпамінання пра горад.

Назіральнік.

Хто намі кіруе

Рашэнне
САВЕТА КАНТРОЛЬНАЙ ПАЛАТЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ад 8 лютага 1993 года

Аб выніках праверкі работы дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме

У сваім выступе на рэспубліканскай нарадзе па пытаннях законнасці і правапарадку Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіч адзначыў, што «многія парушэнні і ігнараванні законаў мяжуюць з нізкім узроўнем маральнасці, сумленнасці і законапаслухмянасці саміх кіраўнікоў».

Ён прывёў, як яскравы прыклад такой «дзейнасці», працу першага намесніка старшыні аблвыканкама П. Драздова і начальніка па знешнеэканамічных сувязях аблвыканкама У. Пясоцкага.

У мінулым нумары нашай газеты быў надрукаваны артыкул «Справа Драздова» працягваецца». Рэдакцыя прапануе наступны дакумент па гэтай справе.

Разгледзеўшы вынікі праверкі дзейнасці дзяржаўнага прадпрыемства пры Віцебскім аблвыканкаме, Савет Кантрольнай палаты адзначае, што пры яго стварэнні, арганізацыі работы **аблвыканкам (Кулакоў У. П.)** не выканаў абавязковыя ўмовы ўтварэння суб'екта гаспадарання, чым груба парушыў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб прадпрыемствах у Рэспубліцы Беларусь». Як заснавальнік прадпрыемства, аблвыканкам не назначыў своечасова яго кіраўніка. На працягу 6 месяцаў гэтыя абавязкі выконваў начальнік аддзела знешнеэканамічнай дзейнасці аблвыканкама У. С. Пясоцкі, а ўлік гаспадарчых аперацый ажыццяўляла супрацоўнік камітэта па эканоміцы і рыначных адносінах Ільіна Л. І., не маючы на гэта ніякіх падстаў. Яны незаконна афармілі ўзоры сваіх подпісаў у банку і на аснове, па сутнасці, сфальсіфікаваных дакументаў фактычна сталі распараджальнікамі фінансавых і матэрыяльных сродкаў прадпрыемства.

Акрамя таго, у парушэнне арт. 4. 8 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падатках і зборах, спаганяемых у бюджэт Рэспублікі Беларусь» прадпрыемства не было зарэгістравана ў дзяржаўнай падатковай інспекцыі ў якасці падаткаплацельшчыка, вызвалена ад выплаты падатку на прыбытак, без адзнакі аб пастаноўцы прадпрыемства на ўлік у падатковым органе Віцкамбанк адкрыў яму разліковы рахунак.

Насуперак дзеючаму заканадаўству на прадпрыемстве не ажыццяўляўся бухгалтарскі ўлік, не прадстаўляліся неабходныя звесткі дзяржаўным статыстычным органам.

Замест апаратыўнага правядзення знешнегандлёвых аперацый, вывучэння кан'юнктуры таварных рынкаў, ажыццяўлення іншых мерапрыемстваў па ўдасканаленню міжгаспадарчых сувязей, прадугледжаных статутам, прадпрыемства займалася гандлёва-пасрэдніцкай дзейнасцю. У красавіку 1992 года з фірмай «Кантрактус» яно заключыла два тавараабменных кантракты агульным коштам 602,3 тыс. долараў ЗША на пастаўку ў Рэспубліку Польшча 2 млн. штук яек курыных у шкарлупіне і 4350 тон мінеральных угнаенняў. Узамен прадугледжвалася атрымаць 9,5 тыс. тон цэменту і 172,1 тыс. лістоў шыферу на ўмовах франка-граніцы. Кошт адной тоны цэменту быў узгоднены ў размеры 36,01 долара, або 3601 рубель, шыферу—1,5 долара (150 рублёў) за ліст пры дзеючых унутрырэспубліканскіх адпускных цэнах адпаведна 713,98 і 48 рублёў за адзінку. Кантракты і ліцэнзіі ад імя прадпрыемства, а таксама рашэнні аблвыканкама па іх ажыццяўленню падпісаны першым намеснікам старшыні аблвыканкама П. В. Драздовым. Эканамічная эфектыўнасць тавараабменных аперацый не падлічвалася.

Для выканання кантрактаў прадпрыемствам без заключэння дагавораў, узгаднення цаны, афармлення іншых неабходных дакументаў сабрана з гаспадарак вобласці ў лік будучых паставак цэменту і шыферу 21,3 млн. рублёў, якія былі накіраваны на набыццё яек курыных і мінеральных угнаенняў. Кошт адгружанай прадукцыі на экспарт у кантрактных цэнах на 1 кастрычніка 1992 года склаў 589,3 тыс. долараў. Аднак валюта на рахунак прадпрыемства не паступала, цэмент і шыфер з Польшчы не пастаўляліся. Па даручэнню фірмы ў красавіку-чэрвені 1992 года будматэрыялы атрыманы ад вытворчага аб'яднання «Ваўкавыскцэменташыфер» на 7,8 млн. рублёў. Разнарадкі на адгрузку прадукцыі з аб'яднання спажыўцам падпісаны Драздовым П. В. Такім чынам, былі парушаны ўмовы бартэрнага абмену і здзелка, па сутнасці, не з'яўляецца бартэрнай.

У выніку гэтых гандлёвых здзелак з калгасаў, саўгасаў, прадпрыемстваў і арганізацый вобласці залішне спагнана за паступіўшыя будматэрыялы 11,4 млн. рублёў. Прадпрыемствам не ліквідавана запазычанасць Віцебскай райсельгасхіміі, вытворчым аб'яднанням «Ваўкавыскцэменташыфер» і «Азот» у суме 5,7 млн. рублёў. Акрамя таго, не заплачаны падаткі на дабаўлены кошт па экспартных аперацыях, якія з улікам штрафных санкцый склаў 32,6 млн. рублёў.

Нягледзячы на наяўнасць запазычанасці прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці Віцебскаму раённаму аб'яднанню па аграхімічнаму абслугоўванню сельскай гаспадаркі ў суме 3,6 млн. рублёў, кіраўнік апошняга Беразнякоў В. В. не прыняў дастатковых мер па яе спагнанню.

Савет Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь вырашыў:

1. Адзначыць, што выканкам Віцебскага абласнога Савета народных дэпутатаў (Кулакоў У. П., Драздоў П. В.) груба парушыў дзеючае заканадаўства пры стварэнні прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці, не забяспечыў належнага кантролю за яго фінансава-гаспадарчымі адносінамі, у выніку чаго эканоміцы рэспублікі нанесены страты ў суме 44 млн. рублёў.

За ўрон, прычынены эканоміцы Рэспублікі Беларусь у сувязі з грубым парушэннем умоў і правіл ажыццяўлення знешнеэканамічнай дзейнасці, зрабіць грашовае налічэнне ў размеры трох месячных службовых акладаў:

—на першага намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама Драздова П. В. у суме 64680 рублёў;

—на начальніка аддзела знешнеэканамічных сувязей Віцебскага аблвыканкама Пясоцкага У. С. —38490 рублёў;

—на адказную за стан уліку і справаздачнасці на дзяржаўным прадпрыемстве па знешнеэканамічнай дзейнасці Ільіну Л. І—29450 рублёў.

2. Патрабаваць ад Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, Віцебскага аблвыканкама за нанесены ўрон і злоўжыванне службовым становішчам вызваліць ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку ад займаемых пасад першага намесніка старшыні аблвыканкама Драздова П. В. і начальніка аддзела знешнеэканамічных сувязей аблвыканкама Пясоцкага В. С.

3. Прыняць да ведама, што рашэннем Віцебскага аблвыканкама ад 19.01.93 г. № 17 прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці ліквідавана.

4. Аблвыканкаму, як заснавальніку дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці, выплаціць па прыналежнасці належачыя бюджэту плацяжы, вярнуць калгасам, саўгасам, іншым суб'ектам гаспадарання залішне спагнаныя прадпрыемствам грашовыя сродкі за кошт вінаватых.

5. За непрыняцце неабходных мер па забеспячэнню безумоўнага паступлення грашовых сродкаў у суме 3,6 млн. рублёў за адгружаныя мінеральныя угнаенні прадпрыемству па знешнеэканамічнай дзейнасці і нанясенне такім чынам урону аб'яднанню зрабіць грашовае налічэнне ў размеры трох месячных службовых акладаў (42000 рублёў) на старшыню Віцебскага раённага аб'яднання па аграхімічнаму абслугоўванню сельскай гаспадаркі Беразнякова В. В.

6. Прыняць да ведама заяву галоўнага бухгалтара Віцебскага раённага аб'яднання па аграхімічнаму абслугоўванню сельскай гаспадаркі Свірыдавай В. Г. аб тым, што ею прымаюцца адпаведныя меры па спагнанню дэбіторскай запазычанасці, якая лічыцца за прадпрыемствам па знешнеэканамічнай дзейнасці пры аблвыканкаме.

7. Інфармаваць Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь аб тым, што Віцкамбанк допусціў грубае парушэнне дзеючага заканадаўства пры адкрыцці разліковага рахунку прадпрыемству па знешнегандлёвай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме.

8. Матэрыялы праверкі фінансава-гаспадарчай дзейнасці дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме накіраваць у Пракуратуру Рэспублікі Беларусь.

9. Кантроль за выкананнем гэтага рашэння ўскласці на інспекцыю Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці (Глушкевіч Я. М.).

В. САКОВІЧ,
старшыня Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь.

Дзве сяброўкі— даўніна і старасць.

Мовай лічбаў

У мінулым годзе польскае міністэрства культуры й мастацтва прызначыла для беларускіх арганізацый у РП адзін мільярд шэсцьсот шэсцьдзесят мільёнаў дзевяцьсот пяцьдзесят тысяч злотых.

Беларускае грамадска-культурнае таварыства атрымала 687 млн. злотых, беларускае літаб'яднанне «Белавежа»—50 млн., а Беларускае аб'яднанне студэнтаў займела 30 млн.

Праваслаўнаму брацтву на выданне бюлетэня «ФОС» выдзелена 10 мільёнаў, на штомесячнік «Часопіс»—152 мільёны. Тыгоднік «Ніва» атрымаў наиболей—731950 тысяч злотых.

Зразумела, гэтых грошай не дастаткова. Аднак даты сапраўды выратоўваюць ад пагібелі большасць беларускіх нацыянальных інстытутаў, падтрымліваюць беларускае культурнае й літаратурнае жыццё ў Польшчы. Беларуская ж дзяржаўныя структуры, на жаль, надзвычай абыякавыя да лёсу беларусаў Беласточчыны. І гэта ў час, калі беларусам як народу дадзена апошняя магчымасць не знікнуць!

Ю. СЯРГЕЕЎ

ПАЧУЕМСЯ, ЯК НА РАДЗІМЕ

Нават у Варшаве. Не, не на вядомым стадыёне. А калі трапім у мікраёне Таргувэк, што знаходзіцца ва ўсходняй частцы горада. Многія вуліцы Таргувэка названы ў гонар гарадоў і мястэчак, што месцяцца на прасторах этнічнай Беларусі. Сярод такіх тапонімаў знаходзім **вуліцы Лідскую (Lidzka), Пінскую, (Pińska), Ашмянскую (Oszmiańska)** і, урэшце, родненькую Віцебскую **(Witebska).**

Ю. ТУТЭЙШЫ.

Навіны Беласточчыны

БОГ ЛЮБІЦЬ ТРОЙЦУ

Няўдачай завяршыліся дзве спробы правесці з'езд Беларускага аб'яднання студэнтаў. Трэці тэрмін імпрэзы, на якой трэба выбраць новае кіраўніцтва БАС і прыняць план працы на гэты год, прызначаны на 27 лютага.

НОВАЯ КНІЖКА

Выйшаў з друку зборнік апавяданняў беластоцкага літаратара, супрацоўніцы штомесячніка «Часопіс» Міраславы Лукшы «Дзікі птах верабей».

Ю. Т.

Ці будзе мір пад

Рэдакцыі паведамілі, што кіраўнік Віцебскага раённага аддзялення Белаграпрамбанка Л. Качаргіна «пайшла вайной» на абласное ўпраўленне ашчадбанка. Ці так гэта?

Установа Людмілы Іванаўны займае другі паверх дома № 2 па вуліцы Талстога, а тыя, з якімі яна ўступіла ў канфлікт, працуюць на трэцім. Увесь жа будынак—уласнасць раённага аддзялення Белаграпрамбанка.

Сапраўды, нядаўна Людміла Іванаўна ў пісьмовай форме прад'явіла сваім калегам з ашчадбанка ўльтыматум: дазваляю вам, людцы, арэндаваць памяшканне толькі да 1 сакавіка 1993 года.

Выходзіць, што работнікам ашчадбанка трэба ўжо зараз рыхтавацца выносіць сталы на снег, і на свежым паветры ажыццяўляць аперацыі з грашыма. Куды-небудзь пераехаць у іх магчымасці няма. Ды й ці трэба ім гэтае рабіць?

Калісьці (а дакладней у 1981 годзе) абедзьве гэтыя ўстановы з дазволу аблвыканкама перабраліся ў будынку, якую вызвалілі былы дзяржаўны банк.

Месца і сам будынак гістарычныя: бо то помнік архітэктуры пачатку дваццатага стагоддзя. Адна асаблівасць. Невядома як да вайны, але пасля яе капітальнага рамонту тут не было. Будынак разбураецца. Праўда, калектыў ашчадбанка зрабіў вельмі важную справу—зладзіў новую ацынкаваную страху.

Страха добрая, але напружанне пад ёй узрастае, і асабліва зараз, калі вызваліўся першы паверх. Яго часова займаў абласны краязнаўчы музей.

Адкінем дэталі канфлікту, звернем увагу на галоўнае. Чаму ўзніклі амбіцыі? Чаму збіраюцца выкідваць на вуліцу калег, установу?

Салідарнасць без межаў

Мы працягваем азнаямляць чытачоў з актыўнымі, але, на жаль, маловядомымі грамадска-палітычнымі арганізацыямі суседняе Польшчы. Сёння мы прадстаўляем Польска-чэшска-славацкую Салідарнасць.

Польска-чэшска-славацкая Салідарнасць узнікла ў кастрычніку 1981 года, калі дзеячы апазіцыйнага асяроддзя—«Хартыі 77» з Чэха-Славакіі, Камітэт Грамадскай Самаабароны—Камітэт Абароны Работнікаў (КГС—КАР) і прафсаюза «Салідарнасць» з Польшчы—падпісалі дамову аб узаемнай працы. Тагачаснай мэтаю ПЧСС быў абмен інфармацыяй пра дэмакратычныя ініцыятывы ў гэтых краінах, пра рэпрэсіі супраць апазіцыі.

У 1983—84 г.г. дзеячы ПЧСС распачалі сістэматычны інфармацыйны абмен, арганізавалі сетку кур'ераў, якія дастаўлялі праз мяжу забароненую літаратуру, дакументы, друкарскія матэрыялы й абсталяванне.

Восенню 1983 па ініцыятыве ПЧСС перададзены польскім уладам пратэст «Хартыі 77» і сяброў «Салідарнасці» супроць суда, які рыхтаваўся проціў актывістаў КГС—КАР.

З 1986-га пачынаецца праца над выданнем серыі перакладаў на польскую мову забароненых у ЧССР твораў пад назваю «Калекцыя незалежнай чэшскай і славацкай літаратуры».

У пачатку 1987 г. у Брно быў арыштаваны член Камітэта абароны несправядліва ганімых, актывіст «Хартыі 77» і ПЧСС Петр Поспіхаль, абвінавачаны ў распаўсюджванні польскіх незалежных выданняў і за кантакты з прафсаюзам «Салідарнасць». Палякі правялі збор подпісаў пад петыцыяй з патрабаваннем свабоды чэшскаму дысідэнту і перадалі яе ў пасольства Чэха-Славаччыны ў Варшаве.

17 красавіка 87-га ПЧСС зладзіла ў Вроцлаве тысячаасабовую дэманстрацыю ў падтрымку Поспіхаля. Караючыя органы затрымалі і аштрафавалі ўсіх арганізатараў маніфестацыі.

У гэтым жа годзе ў гонар 10-ай гадавіны стварэння «Хартыі 77» ПЧССалідарнасць выпусціла серыю марак, якія трапілі нават у абарот паштовай службы.

У снежні' 87 у Польшчы выйшаў першы нумар «Інфармацыйнага бюлетэню Польска-чэшска-славацкай Салідарнасці». Выданне актыўна падключылася да прапаганды акцыі «Клопат», якую праводзіла ПЧСС з мэтаю падтрымкі грамадствам Польшчы й Чэха-Славаччыны палітычных вязняў і іхных сем'яў.

Важнай падзеяй сталася дэманстрацыя ПЧСС перад румынскім пасольствам у Варшаве ў лютым 88-га ў сувязі з забойствамі ў Цімішаары.

Польска-чэшска-славацкая Салідарнасць і польскі рух «Свабода й мір» зарганізавалі ў Празе і Вроцлаве тыднёвую (з 15 па 22 травеня 1988) галадоўку-асуджэнне нарастаючых рэпрэсіяў супроць дэмакратычнай апазіцыі ў ЧССР.

Польска-чэшска-славацкая Салідарнасць выступіла з ініцыятывай утварэння Усходнееўрапейскага інфармацыйнага агенцтва, якое зараз дапамагае хуткаму незалежнаму абмену інфармацыяй між краінамі.

Але, без сумнення найвялікшым дасягненнем ПЧС Салідарнасці стаўся міжнародны семінар «Цэнтральная Еўропа. Культура на ростанях—між таталітарызмам і камерцыяй», што адбыўся 3—5 лістапада 1989 г. у Вроцлаве.

8—9 лютага мінулага года адбыўся першы Вальны з'езд ПЧСС, на якім утвораны 6 рэгіянальных аддзяленняў каардынацыйныя структуры. Каб падтрымаць культурную й грамадскую дзейнасць ПЧСС, створаны Фонд Польска-чэшска-славацкай Салідарнасці.

Зараз назва «Польска-чэшска-славацкая Салідарнасць» не поўна адлюстроўвае працу ПЧСС і ейнага Фонда, бо яны не замыкаюцца ў межах Польшчы, Славакіі й Чэхіі, а супрацоўнічаюць з рознымі грамадскімі арганізацыямі іншых усходнееўрапейскіх дзяржаў.

Ю. С.

По старонках тутэйшых газет

ШКАДА ГАЗЕТУ

Галоўны рэдактар «Віцебскага рабочага» У. Скапа ў нумары за 16 лютага выступіў з крытыкай артыкула лідэра БНФ З. Пазьняка «Пакаранне», змешчанага ў «Звяздзе» № 27 за гэты год, у якім падвергнуты аналізу жыццё і дзейнасць У. Ульянава-Леніна. Матэрыял адлюстроўвае асабістыя погляды З. Пазьняка, з якімі можна згаджацца або не. Аўтар «Пакарання» спасылаецца на замежныя выданні, архіўныя фотадакументы, якія да апошняга часу былі засакрэчаны. Напэўна, некаторыя сцвярджэнні Пазьняка можна аспрэчыць.

Але спадар рэдактар не йдзе такім звычайным для апанента шляхам (мо' аргументаў няма ці не хапае), а адразу кідаецца ў лаянку, насычаную эмоцыямі і, мякка кажучы, непарламенцкімі выразамі. «Біць па зубах» Пазьняка і яго «мярзотны артыкульчык» можна словазлучэннямі тыпу «нікчэмны самазванец» (ён што, чужое імя прысвоіў?), «навуковец-дылетант» «брудныя опусы пазьнякоў».

Вельмі ж ужо ўсе гэтае нагадвае артыкулы-даносы 30-х гадоў на нацыянальна свядомую беларускую інтэлігенцыю. Няўжо галоўны рэдактар незалежнай газеты сумуе па сталінскім тэроры?

Наконт таго, што З. Пазьняк—«кандыдат у правадыры беларускага народа», можна прывесці словы самога «кандыдата», які неадноўчы заначаў, што палітыка—не ягоная справа, бо яна амаральная па сваёй сутнасці. І калі б не вострыя боль за лёс Бацькаўшчыны, растаптанай ленінцамі-сталінцамі, ніколі ён гэтай справаю не займаўся б. Не трэба блытаць Пазьняка з Леніным.

Ніхто не вытраўляе з людзей ленінскія ідэі. Бо гэта ідэі Т. Мора і іншых утапістаў, якія пераняў Ленін—таксама утапіст (гл. каментарый рэдакцыі «Звязды» да артыкула З. Пазьняка). Утапіст, па указаннях якога было знішчана мноства ні ў чым не вінаватых людзей—сялян, інтэлігенцыі, святароў—толькі таму, што яны не надта верылі ў камуністычную ідэю.

Можна толькі пашкадаваць спадара У. Скапу, які, напэўна, да канца застанецца ў палоне камуністычных догмаў. Шкада і «Віцебскага рабочага».

А. ЯСНЫ.

«Партыя працоўных»!

На днях у Палацы культуры ВА «Даламіт» адбыўся сход камуністаў г. п. Руба. «Я выступаю перад вамі не як генеральны дырэктар, а як першы сакратар Віцебскага абкама КПБ. Ніхто мяне ад гэтай партыйнай пасады не вызваляў»,—так пачаў сваё выступленне перад прысутнымі У. Грыгор'еў. Ён неаднаразова падкрэсліў, што адроджаная КПБ—«партыя новага тыпу, партыя працоўных».

Пры гэтым Грыгор'ева, відаць, не бянтэжыла амаль поўная адсутнасць рабочых на сходзе, на які прыйшло паўсотні ўпраўленцаў ды канторскіх работнікаў.

Як бачым, радавыя працаўнікі «Даламіта» не вельмі імкнуцца будаваць «светлую будучыню» пад кіраўніцтвам «партыі працоўных».

Цяпер сярод рабочых аб'яднання ходзяць размовы аб тым, што былыя сябры КПБ, якія не жадаюць зноў уступаць у кампартыю, першымі падпадуць пад скарачэнне.

Добра, калі гэта толькі чуткі. Але ўсім вядомыя метады дзейнасці апаратчыкаў так званай «партыі працоўных» у недалёкім мінулым даюць падставу думаць, што такія асцярогі маюць пад сабой грунт.

А. БУКАЧОЎ.

Бацькі і дзеці ў беларускай вёсцы.

Весткі з раёнаў

«КАМУНІСТ» АХОЎВАЕ

Гарадоцкі райвыканкам аб'явіў помнікамі прыроды мяйсцовага значэння валуны, што раскіданы на тэрыторыі калгаса «Камуніст». Камяні перададзены пад ахоўнае абавязацельства землекарыстальніку.

У мейсцы размяшчэння гэтых валуноў забаронена ўсялякая дзейнасць, якая можа нанесці шкоду помнікам.

Ю. С.

Агляд прэсы

Пра каляндар, праваслаўных палякаў і іншае

Выйшаў студзеньскі, першы ў гэтым годзе, нумар штомесячніка «Часопіс». Ён прысвячае шмат увагі рэлігійным, найперш праваслаўным, праблемам жыцця беларусаў у Польшчы. Са святамі Нараджэння Хрыстовага, Хрышчэння Гасподняга і Новым годам віншуе чытачоў газеты прывелаўны святар а. Анатоль.

На жаль,—сумуе «Часопіс» у матэрыяле «Па розных стылях»—Раство Хрыстовае ўсё часцей адзначаецца беластоцкімі праваслаўнымі па новым стылю. «Такое рашэнне—дакладна невядома чыё і ці згоднае з канонамі нашай Царквы—прадыктавана растучым уплывам польскасці»,—піша газета. Пра календары, якімі карыстаюцца розныя народы, распавядае В. Харужы ў заметцы «Календары»... Завяршаецца гэтая тэма прыгожым беларускамоўным праваслаўным календаром, змешчаным на чатырох старонках.

Якія беларускія калядныя традыцыі ў Беластоцкім краі? Грунтоўны адказ на гэтае пытанне дае цікавы матэрыял «Вілея, куцця, каляда...» (дарэчы, так называецца калядны абрад у беластоцкіх гаворках беларускай мовы).

Аляксандр Малеша вандруе па «Дарогах і бездарожжы рэлігійнай свядомасці беларусаў у Польшчы».

Што стаіць за словазлучэннем «праваслаўныя палякі», так папулярным на Беласточчыне?—пытаецца пастаянны аўтар газеты Яўген Мірановіч. Міжваенныя ўрады Польшчы імкнуліся «ў люблінскім і заходняй частцы беластоцкага ваяводстваў» «спаланізаваць праваслаўе» ці высіцнуць яго каталіцкім касцёлам. У 1925 г. міністр унутраных спраў пісаў, што «беларуская мова для польскай дзяржаўнасці ўяўляе большую небяспеку, чым русіфікацыя». З пункту гледжання інтарэсаў дзяржавы мова невялікай нацыянальнай групы—руская—не стварала праблемы. Для большасці праваслаўных яна была штучнай мовай, якую пры адпаведнай палітыцы магла б замяніць іншая, таксама штучна прышчэпленая. Дзякуючы «адпаведнай палітыцы» ёю сталася польская. Так з'явіліся праваслаўныя «палякі».

Праваслаўны погляд на аборт прадстаўляе ў аднайменным артыкуле архібіскуп Польскай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Сава.

Прафесар Базыль Белаказовіч дае грунтоўную рэцэнзію новай кнігі Юркі Туронка «Вацлаў Іваноўскі і адраджэнне Беларусі», якая выйшла на польскай мове ў варшаўскім выдавецтве «Грыф».

«Часопіс» працягвае друкаваць твор Сакрата Яновіча «Даліна, поўная лёсу», а таксама змяшчае шэраг пастаянных рубрык, «Нашу хроніку», лісты чытачоў.

Ю. С.

страх…й?

На жаль, не такая гэта ўжо і новая з'ява ў нашай сучаснасці.

Аб'яўленая ў свой час перабудова адкрыла магчымасці для развіцця дэмакратыі, але яна парадзіла тады і крылаты прынцып: «Куй жалеза, пакуль Гарбачоў».

Вось былое абласное аддзяленне Дзяржаўнага банка СССР і аграпрамбанк у бытнасць Міхаіла Сяргеевіча і «накавалі»—першы прадаў, а другі—купіў будынак-помнік па вуліцы Талстога за 110 тысяч рублеў (такую лічбу назвала Людміла Іванаўна).

А савецкая ўлада ў гэтым выпадку не спрацавала, не абараніла помнік архітэктуры. Дзе яна была? Чаму не прыкмеціла здзелкі? Наіўнае пытанне. Мы ж ведаем, што не ўлада гэта, а адміністратыўны прэс чыноўнікаў. Мноства з іх прыйшлі ў Саветы з партыйных крэслаў.

І як яшчэ сам гмах аблвыканкама не прадалі? Ён таксама ж помнік архітэктуры...

Ёсць выйсце. Трэба кампетэнтным органам адмяніць здзелку куплі-продажу дома № 2 па вуліцы Талстога. Тады й амбіцый не будзе. Прыйдзе мір пад ацынкаваную страху.

І. ПЯЛЕСТКА.

ПРАГРАМА мастацкіх фільмаў на рэшту тэлетыдня

Серада, 24 лютага

Беларускае тэлебачанне
9.15, 21.35. «Мачаха».
12.10. «Я буду чакаць».
13.40. «Некалькі дзён з жыцця Абломава».
Канал «Астанкіна»
8.25, 17.50. «Рака хлусні». 8-я серыя.
21.50. «Таксі-самба».
Канал «Расія»
10.55, 19.25. «Санта-Барбара».
13.25. «Мачаха Саманішвілі».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.20. «Мая другая мама».
15.10, 0.00. «Глядзі весялей». 2-я серыя.

Чацвер, 25 лютага

Беларускае тэлебачанне
9.10, 21.30. «Мачаха».
10.45. «Гісторыя Асі Клячынай, якая кахала ды не выйшла замуж».
14.00. «Загадка Кальмана».
Канал «Астанкіна»
8.25, 18.05. «Рака хлусні». 9 серыя.
Канал «Расія»
11.05, 19.35. «Санта-Барбара».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
15.05, 23.15. «Глядзі весялей». 3-я серыя.
21.10. «Мая другая мама».

Пятніца, 26 лютага

Беларускае тэлебачанне
8.15. «Тэатральныя гісторыі».
9.30. «Мачаха».
11.00. «Сакрэтны ўказ імператара».
14.05. «Час слуг».
Канал «Астанкіна»
8.35, 15.10. «Райскі сад».
11.20. «Генеральная рэпетыцыя». 1-я і 2-я серыі.
13.30. «Першы пацалунак».
20.55. «Чорнае свята». (Францыя).
Канал «Расія»
11.05. «Санта-Барбара».
19.25. «Яго дзяўчына Пятніца».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.25. «Мая другая мама».
10.05. «Дзённы цягнік».
12.45. «Перад судом гісторыі».
15.45. «Стальны пярсцёнак».
0.05. «Дзве дуэлі». 1-я і 2-я серыі.

Субота, 27 лютага

Беларускае тэлебачанне
8.10. «Не сышліся характарамі».
21.35. «Уцекачы». (Францыя).
Канал «Астанкіна»
12.15. «Свет у іншым вымярэнні». Фільм 2-гі.
18.50. «Каманда» з серыяла «Вуліца правасуддзя» (ЗША).
20.40. «Каралеўская лаўка VII» (ЗША).
0.25. «Спаленыя грошы» (Францыя).
Канал «Расія»
19.25. «Яркае свята таго лета» (Японія).
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
7.00. «Стальны пярсцёнак».
7.50. «Такія сімпатычныя ваўкі».
20.45. «Мая другая мама».
23.45. «Летняе свята».

Нядзеля, 28 лютага

Беларускае тэлебачанне
8.40. «Мачаха».
21.05. «Пад прымусам» (Францыя).
Канал «Астанкіна»
10.20. «Прыгоды чорнага Прыгажуна».
Канал «Расія»
10.55. «Нашчадак Чынгіз-хана».
19.25. «Дом Ашэраў».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
16.45. «Дваццаць дзён без вайны».

Рэпертуар Беларускага акадэмічнага тэатра імя Я. Коласа

24 лютага прэм'ера «Сылгалі Богу, сылгалі»
25 лютага «Сылгалі Богу, сылгалі»
26 лютага «Хачу здымацца ў кіно»
27 лютага «Хачу здымацца ў кіно»
28 лютага «Касатка»
2 сакавіка «Купальская ноч», пачатак у 11 гадз. «Сылгалі Богу, сылгалі»

Пачатак вечаровых спектакляў а 19 гадз.
Даведкі па тэл.: **36-06-80, 36-00-43.**

Рэпертуар Беларускага тэатра «Лялька»

27 лютага «Папялушка»
28 лютага «Прыгоды трох парасят»

Пачатак спектакляў у 12.00. ***Даведкі па тэл.:*** *36-90-77, 36-29-22. Віцебск, вул. Леніна, 69 (філармонія).*

Не называючы імёнаў

У той будзёны дзень браканьеры, бачна, спадзяваліся, што анікога не сустрэнуць у зялёнай зоне Лятчанскага сельскага Савета Віцебскага раёна. І дзейнічалі, як гаспадары. Прыехалі ўтраіх на прыватным «Масквічы», папалявалі, застрэлілі дзіка. Надвячоркам сабраліся дадому, схавалі мяса ў плецакі. Паляванне ўдалае, будзе радасць у хаце!

Але ж не. Брыгада па барацьбе з браканьерствам мясцовага паляўнічага калектыву сама «ўпалявала» двухногіх «драпежнікаў». Напачатку яны паводзілі сябе даволі ўпэўнена, заяўлялі, што нібыта прыехалі ноччу на шпацыр па лесе. Аднак знойдзеныя зброя ды мяса сведчылі, зразумела, аб іншым.

Браканьеры, дарэчы, як аказалася, віцябляне, былі дастаўлены ў Віцебскі РАУС. Тутака «драпежнікі» змянілі «шкуру» на «авечую». У іх канфіскаваны стрэльбы (дзве—незарэгістраваныя), боепрыпасы, нажы. Парушальнікаў закона чакае суд.

А паляўнічыя з мясцовага калектыву працягваюць работу: штодня ходзяць у рэйд, берагуць беларускі лес ад браканьераў.

В. РАБУШКА,
супрацоўнік Віцебскага РАУС.

Парады астролага

Надыходзіць час веснавой працы на палях і ў садах. І, зразумела, сяляне й дачнікі імкнуцца сабраць найлепшы ўраджай як вынік гэтай работы.

Пагэтаму вашай увазе прапануюцца дні, спрыяльныя для прапалкі, абрэзкі сукоў, выкарчоўкі:

Сакавік
1, 2, 3, 19, 20, 29, 30

Красавік
15, 16, 25, 26

Травень
12, 13, 14, 22, 23

Вялікі дзякуй усім, хто падзяліў з намі нясцерпны боль заўчаснай страты дарагога Сярожы, хто падтрымаў нас у цяжкую хвіліну.

Сям'я РУБІНЫХ.

Во дзівосы!

Павешаны з-за сну

Калі аўстраліец Саун Кот знік са свайго дома ў Новым Паўднёвым Уэльсе (здарылася гэтае ў мінулым стагоддзі), усе палічылі, што прычынаю сталася «залатая ліхаманка». І ніхто гэтаму не здзіўляўся, пакуль новы чалавек, што з'явіўся ў тых мясцінах, не расказаў, што яму прыснілася. Ягонае апавяданне прымусіла паліцыю пачаць перакопваць участак фермы, на якой працаваў Кот. Неўзабаве паліцыянты знайшлі яго цела з разбітым чэрапам.

За забойства быў асуджаны, а потым і павешаны работадаўца Кота. За фармальны доказ злачынства быў прызнаны... сон, пра які апавёў чужынец.

Вясёлы глобус

Звальненне

Прэзідэнт тэлефануе Прэм'еру: *Шаноўны пане, патрэбна твая дапамога...*

Прэм'ер: *Што здарылася?*

Прэзідэнт: *Разумееш, звольнілі па скарачэнню штатаў жонку...*

Прэм'ер: *Усяго? Зараз я дам ім пытлю! Лабатрасы! Што яны—здурэлі? Не ведаюць, чыя жонка?*

Прэзідэнт: *Ведаюць, чаму не... Нашага дворніка жонка...*

Прэм'ер (пасля паўзы): *А-а-а...*

Кладзе трубку.

Пражытковы мінімум

Прэзідэнт: *Здароў, родненькі! Знайшоўся-такі! Фу! На душы адлягло. Дзе ж ты прападаў столькі дзён? Я ўжо бяспеку на ногі падняў, бо магла адбыцца дэстабілізацыя...*

Прэм'ер (квола): *Быў на выпрабаваннях...*

Прэзідэнт: *Што, надта стаміўся? Было складана? А што выпрабоўвалі? Тэхніку якую для фермераў, ці мо, крый божа, зброю?*

Прэм'ер (ледзь чутна): *Ды не, апрабаваў на сабе сцверджаны намі мінімальны пражытковы мінімум для насельніцтва...*

Прэзідэнт: *Ну што, як заўсёды ў нас у краіне поспех, спадзяюся?*

Прэм'ер: *Поспех, поспех... Толькі з рэанімацыі адпусцілі...*

Прэзідэнт: *..?*

З тэлефоннай трубкі пачулася: «Вады! Вады!»

Другагоднікі

Прэзідэнт звоніць прэм'еру.

—Здароў, браток! Як маешся?
—Дзякуй, добра...
—Навіну чуў?
—Не...
—Дрэнна!
—А што?
—Кажуць, што нас пасля рэферэндума на другі тэрмін пакінуць...
—Вельмі добра!
—... бо, кажуць, ездзяць, ездзяць Прэм'ер з Прэзідэнтам за мяжу, вучацца, вучацца рынкавай эканоміці, а толку—ніякага. Вось і абяцаюць пакінуць на новы тэрмін, як другагоднікаў у школе...
—Дык гэта ж вельмі добра!
—Не кажы, даражэнькі! Бо абяцаюць пакінуць нас на другі тэрмін без пасадаў...
— ..?

Падслухаў В. ЛЕАНЕНЯ,
Полацк

УСПАМІН АБ ФЕСТЫВАЛІ

Цудоўная музыка, старажытныя строі, незвычайная атмасфера—вось што пакінуў у памяці мінулагодні фестываль Салярцінскага.

Наступны нумар газеты выйдзе 3 сакавіка 1993 г.

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў «За дэмакратычныя выбары»

Галоўны рэдактар Барыс ХАМАЙДА

Мастак Р. Клікушын.
Фотаздымкі М. Міхайлава.
Адрас рэдакцыі: 210601, г. Віцебск, вул. Гогаля, 17
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць пададзеных фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імёнаў, геаграфічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах пададзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры передруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцкамбанк). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набярэжная, 6.

Паліграфісты: В. Карунас, Т. Халеева, Л. Дразадова, А. Каспаровіч, М. Аджанс, Б. Платоўскі.

Нумар падпісаны да друку 23.02.93 г. у 17.15.
Наклад 1500 экз.

Цана 3 руб.